

Ένα αυτοβιογραφικό κείμενο της Ελένης Ρέτση

Σήμερα δημοσιεύουμε το τρίτο μέρος του αυτοβιογραφικού κειμένου της Ελένης Ρέτση που αφορά στην περίοδο 1977-1982. Πρόκειται για ένα προσωπικό κείμενο, που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί καταγράφει πτυχές της ελληνικής μεταναστευτικής εμπειρίας στην Αυστραλία. Η ιστορία των Ελλήνων της Αυστραλίας είναι το σύνολο αυτών των άλλοτε καταγεγραμμένων και άλλοτε φυλαγμένων στη μνήμη υποκειμενικών ιστοριών. Η διάσωση αυτής της ιστορίας είναι από τους βασικούς στόχους της εφημερίδας «ο Κόσμος» τα τελευταία χρόνια.

Γ.Α.

«ΝΑ ΜΗΝ ΕΠΑΝΑΛΗΦΘΕΙ ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ»

Ελένη Ρέτση: Τα Κατά Αυστραλία Πάθη Μου

Μέρος Γ'

Whyalla SA

Στην πόλη της Αδελαΐδας μείναμε δύο χρόνια. Μετά πήγαμε σε ένα παραθαλάσσιο προάστειο της Αδελαΐδας, στο Whyalla, όπου ο σύζυγος βρήκε πιο σίγουρη και πιο επικερδής εργασία. Η ζωή κυλούσε ήσυχα, παρέα με φιλικές οικογένειες ελληνοαυστραλών και αγγλοαυστραλών συνεργατών του Γιώργου και γειτόνων μας. Τα καλοκαιρινά βράδια καθόμασταν στη βεράντα του μπροστινού μέρους του σπιτιού. Δίπλα στις γλάστρες με τα όμορφα λουλούδια και κάτω από τον αστροφώτιστο ουρανό προσπαθούσα να θυμηθώ ό,τι σχολικό τραγούδι είχα μάθει στο σχολείο και το μάθαινα στα παιδιά μου. Άλλες φορές πάλι, στο πίσω μέρος τους σπιτιού, στην μεγάλη αυλή με τον κήπο και τα χορταρικά, έπαιζα με τα παιδιά διάφορα ομαδικά παιχνίδια που θυμούνται από την παιδική μου ηλικία: αμπάρα, κρυφτό, γύρω-γύρω όλοι, την κολοκυθιά, την μπουκάλα, δεν περνάς κυρά-Μαρία... Τα παιχνίδια αυτά άρεσαν πολύ στα παιδιά μου. Ακόμα και σήμερα θυμόμαστε τα χρόνια εκείνα με νοσταλγία... Τα πρωϊνά πηγαίναμε για μπάνιο στη θάλασσα και το απογευματάκι όταν η θάλασσα τραβιόταν μέσα και απλωνόταν στα πόδια μας μια μεγάλη αμμουδερή παραλία, περπατούσαμε και μαζεύαμε καβούρια που είχαν βγει στην επιφάνεια λόγω της καθόδου του νερού. Άλλες πάλι μέρες πηγαίναμε σε διάφορα κοντινά προάστεια της περιοχής Whyalla: Port Lincoln, Port Pirie, Port Augusta κ.α. Κάποια Σαββατόβραδα, αφού τρώγαμε και κάναμε τα παιδιά μπάνιο, τα

παίρναμε με τις πυζάμες και με το station wagon μας πηγαίναμε στον υπαίθριο κινηματογράφο της περιοχής. Βλέπαμε ταινίες κατάλληλες για τα παιδιά. Τα μικρότερα μερικές φορές τα έπαιρνε ο ύπνος μέσα στο αυτοκίνητο...

Μια δυσκολία που αντιμετωπίζαμε εγώ και τα παιδιά ήταν οι μετακινήσεις μας λόγω του ότι ο Γιώργος δούλευε με βάρδιες. Έπρεπε να περπατάμε στο δρόμο που είχε κοκκινόχρωμα και αγκαθωτά άγρια χόρτα που γρατσούνιζαν τα πόδια μας για να πάω την μεγαλύτερη κόρη στο σχολείο. Τριγυρνούσα με τις άλλες δύο κόρες - τη μικρή καθιστή στο καρότσι - πολλές ώρες στα πάρκα μέχρι να τελειώσει το σχολείο και να επιστρέψουμε στο σπίτι, την ίδια ώρα περίπου που ξύπναγε ο Γιώργος. Τάιζα κάτι ελαφρύ τα παιδιά μέχρι να ετοιμάσω το δείπνο. Ο σύζυγος έφευγε στις 8.00 για τη νυχτερινή βάρδια του και επέστρεφε την επομένη στις οκτώ το πρωί. Εγώ με τα παιδιά πάλι έξω να τριγυρίζουμε μέχρι να πάει η ώρα 3.30 μμ. να σχολάσει η μεγαλύτερη κόρη.

Danson Systems

Τέσσερα χρόνια αργότερα ήρθαμε και πάλι στο Σίδνεϊ. Ο Γιώργος εργαζόταν σε εταιρείες ηλεκτρισμού, ενώ εγώ εργαζόμουν σε διάφορες εργασίες με μερική απασχόληση. Όταν η μικρότερη κόρη έγινε πέντε χρονών και άρχισε να πηγαίνει στο σχολείο, έπιασα οκτάωρη εργασία σε αυστραλιανή εταιρεία που τύπωνε ετικέτες (labels) με τιμές που παραγγέλνανε τα εμπορικά καταστήματα. Εκεί εργάστηκα πέντε χρόνια και τροφοδοτούσα μια μηχανή που λεγόταν slitter. Έβαζα στον τροχό της ένα ρολό χαρτί που ζύγιζε δεκαπέντε κιλά. Για τέσσερα χρόνια τα ρολά χαρ-

τί τα έφερναν και τροφοδοτούσαν τη μηχανή μου, νεαροί εργαζόμενοι. Τον πέμπτο χρόνο όμως, τα πράγματα άλλαξαν. Είχε έρθει ένας αντιπρόσωπος από την Αμερική (η εταιρία μας ήταν θυγατρική) και παρακολουθούσε τους εργατές, αλλάζοντας το σύστημα εργασίας. Το γραφείο του είχε τζαμαρίες ολόγυρα και μας παρακολουθούσε διαρκώς. Σταμάτησε τους νεαρούς που μετέφεραν τους ρόλους το χαρτί στις μηχανές των εργαζόμενων γυναικών και μας διέταξε να πηγαίνουμε εμείς να φέρνουμε το χαρτί για να τροφοδοτούμε τις μηχανές. Το έκανα χωρίς να φέρω αντίρρηση, παρόλο που δυσκολεύομαι να σηκώνω το ρολό χαρτί από το χαμπλό ξύλινο πατάρι και να το τοποθετώ στο καρότσι για να το μεταφέρω στο χώρο εργασίας μου.

Μια μέρα αποφάσισα να βάλω πολλούς ρόλους χαρτί στο καρότσι ώστε να τα έχω δίπλα στην μηχανή μου για να μην πηγαίνω έρχομαι. Άρχισα λοιπόν να σηκώνω το ένα ρολό μετά το άλλο. Καθώς έσκυβα να σηκώνω το δέκατο τρίτο ρολό ένιωσα τρομερό πόνο στο κάτω μέρος της μέσης μου, ως την ουρά, σαν να με κάρφωσαν με κατσαβίδι. Ο πόνος έφτανε μέχρι τη φτέρνα του δεξιού ποδιού μου. Με χίλιες δυο προσπάθειες κατάφερα να βάλω το ρολό στο καρότσι και άλλες τόσες να σπρώξω το καρότσι στην μηχανή μου. Ο αμερικανός ο κ. Ρόντιν, με παρακολουθούσε από το γραφείο του... Δυσκολεύτηκα να συνεχίσω τη δουλειά μου και με δυσκολία κατάφερα να τροφοδοτήσω τον άξονα της μηχανής για να αρχίσουν να κόβονται οι ετικέτες. Η κοπέλα που εργαζόταν δίπλα μου μού συνέστησε να αναφέρω το συμβάν στον επιστάτη, τον Αυστραλό κ. Άλεν. Αυτός με τη σειρά

του μου είπε να ενημερώσω τον υπεύθυνο, τον επίσης Αυστραλό κ. Τομ ώστε να το σημειώσει στο βιβλίο των ατυχημάτων. Με ρωτούσε για το συμβάν και σημειώνει...

Όταν σχολάσαμε, δυσκολεύτηκα να περπατήσω μέχρι την οδό Sydney για να φτάσω ως το σταθμό του Μάρικβιλ. Κουτσαίνοντας τα κατάφερα τελικά και έφτασα στο Μπάνκσταουν. Ανέβηκα με πόνους τις σκάλες, πήρα το λεωφορείο και έφτασα στο σπίτι. Το συζήτησα με την οικογένειά μου και με συμβούλεψαν να μην πάω για δουλειά την επόμενη μέρα. Εγώ πήγα αλλά οι πόνοι ήταν συνεχόμενοι και δεν μπορούσα να δουλέψω. Η κοπέλα που δούλευε δίπλα μου, μού είπε ότι έπρεπε να μιλήσω με τον επιστάτη. Πράγματι πήγα και αυτός μου είπε να πάω σπίτι, να ξεκουραστώ και να επιστρέψω στη δουλειά όταν θα ένιωθα καλύτερα. Επέστρεψα τέσσερις μέρες αργότερα αλλά δυστυχώς για μένα τα πράγματα χειροτέρευαν. Δεν μπορούσα να σηκώνω ούτε ένα ρολό χαρτί. Μίλησα και πάλι με τον επιστάτη, αυτός με τον υπεύθυνο, ο οποίος μου είπε να δω το γιατρό μου. Ο οικογενειακός γιατρός μού είπε να μην δουλέψω για δύο εβδομάδες και μου έδωσε χαρτί να το δώσω στον εργοδότη μου. Λίγες μέρες αργότερα ο επιστάτης επικοινωνήσεν μαζί μου και μου είπε ότι ο διευθυντής μου έδινε δύο μήνες αναρρωτική άδεια και ότι θα πληρωνόμουν κανονικά ταχυδρομικώς. Ανησυχούσα μήπως χάσω τη δουλειά μου. Του είπα ότι θα γυρίσω στη δουλειά αλλά δεν μου άφησε περιθώρια αντίρρησης... «Η απόφαση είναι του Διευθυντή και δεν αλλάζει». Μετά το τέλος του δεύτερου μήνα με ενημέρωσαν ότι η εταιρεία Danson System με έχει σχολάσει.

* ΑΜΠΑΡΑ (αμπάριζα): Λέγαμε τη γωνιά που ακουμπάγαμε και παίρναμε δύναμη και που τη φυλάγαμε να μην την ακουμπήσει κάποιος αντίπαλος και μας νικήσει ολόκληρη την ομάδα. Η κάθε ομάδα έχει την αμπάρα της. Με το μαρς βγαίνουν και οι δυο ομάδες και κυνηγιούνται. Κερδίζει η ομάδα που οι παίχτες της θα πιαστούν από τους αντιπάλους. Για να ξεκουραστεί κάποιος που έτρεξε πολύ γυρίζει και ακουμπάει στην αμπάρα και μένει εκεί πίσω από την γραμμή που έχει τραβηχτεί σε μια μικρή απόσταση μπρος από την αμπάρα ώστε να χωρούν όλοι οι παίχτες της ομάδας. Εκεί λοιπόν ξεκουράζεται, παίρνει νέα δύναμη και ξαναβγαίνει στο κυνηγητό.